

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja „Življenje in svet“

Uredništvo:

Ljubljana: Knafljeva ulica 6. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126
Ponedeljska izdaja „Jutra“ izhaja
vsak ponedeljek jutraj. — Na-
roča se posebej in velja po pošti
prejemana Din 4.—, po raznašat-
lih dostavljena Din 5.— mesečno
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopis se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Sklepi jadranskega kongresa

Slavna skupščina Jadranske Straže v palači banske uprave

Ljubljana, 8. septembra.

IV. glavna skupščina JS, ki se je vršila v Ljubljani od 6. do 8. septembra je sprejela naslednjo resolucijo:

Ko je razpravljala vsa važna vprašanja organizacije in čula poročila glavne odbora, kakor tudi poročila delegatov oblastnih odborov, skupščina tudi ob tej priliki ugotavlja, da so osnovna načela ostala neizpremenjena od osnutka Jadranske Straže.

Ona temelji na državnem in nacionalnem edinstvu pod močno in slavno dinastijo Karadjordjevičev kot na temeljnem kamnu.

Ona ni plemenska, niti verska, niti stanovska ali strankarska organizacija, temveč narodna, v kateri nas nič ne loči.

Njen vrhovni cilj je ustvarjenje pomorske zavesti v našem narodu, katere je neprecenljive važnosti in koristi za bodočo državo in posameznika.

Konstatira, da je združeno s požrtvovalnim delom ogrankov in s požrtvovalnostjo članstva napredovalo od poslednje glavne skupščine.

Sklepe, da bo nadaljevala in ojačila z dosedanjimi uspešnimi akcijami in metodami dela.

Posebno bo poglobila propagando za napredek našega pomorstva in jadransko orijentacijo v političnih in gospodarskih krogih.

Posvetila bo posebno skrb organizaciji podmladka, s katerim hočemo stvoriti generacijo jakih in nacionalnih državljanov.

Najjačje bo nadaljevala delo na izgradnji domov v primorju, da v njih da mladini priliko spoznavanja življenja na morju in pomorskih problemov.

Poleg domov hoče najti in urediti čim večje število javnih in zasebnih zgradb, v katere bo dovedla čim večje število našega članstva, osobito podmladkarjev, na morje.

Tudi nadalje bo vršila čim uspešnejšo propagando za naše morje in pomorstvo s pomočjo pomorskih tečajev, centralnih in banovinskih, predavanj in tiska v državi in izven nje, ter bo posebno v bratski Čehoslovaški dala čim večji zamah širjenju organizacije JS.

Ze obstoječe zveze s Poljsko, bolgarsko, francosko in rusko pomorsko organizacijo bo obdržala in še uvrstila.

Jadranska Straža bo vedno z ljubeznijo spremljala razvoj, napredek in probleme naše vojne in trgovske mornarice.

Skušala bo doseči pri pristojnih oblastvih osnove posebnega ministrstva za pomorstvo, kjer bi se koncentrirali in obravnavali vsi problemi morja in pomorstva.

Organizacija bo podprla pri kr. vladi željo vseh Slovencev po zgradbi avtomobilske ceste Ljubljana-Sušak in železnice Kočevje-Brod-Moravice, s katero bo Slovenija najhitreje zvezana z morjem. Istotako bo podprla akcijo za zvezo ostalih krajev našega zaledja z morjem.

Zaprosila bo kr. vlado za isto moralno in gmotno podporo, kakor jo imajo ostale nacionalne in humanitarne organizacije v naši kraljevini.

Imajoč pred očmi živo propagando in razne akcije in inspiracije nasproti Jugoslaviji protestira Jadranska Straža proti vsem onim, ki s svojimi osnovami in delom rušijo, delijo ali slabijo narodno edinstvo in državno enoto, ter izreka svojo odločno voljo, da vztraja proti vsem in vsakomur trdno stoječ na braniku idealov, ki so vodili jugoslovanski narod v njegovi trpljenji polni zgodovini, ki pa so slednjič uveljavljeni, kakor veliki zgled nepozabnega kralja mučenika Aleksandra I.

Po vestnem dvadnevem delu in skrbnih pripravah se je danes dopoldne vršila glavna skupščina JS v dvorani kr. banske uprave. Imela je manifestativni značaj in padla je tudi odločitev o novem predsedniku in o odboru, ki bo za bodočo tri leta krmilil brod Jadranske Straže. Dvorana, lepa sama na sebi, okrašena nad odrom z velikansko trobojko na škrlatnem ozadju, s sliko mladega kralja, z zelenjem in cvetjem, je bila za to skupščino pač najdostojnejše izbrana. Prisotnost številnih uglednih predstavnikov na čelu delegatov, ki so napolnili dvorano do kraja, pa je dala skupščini najsvečanejšo lice, višino manifestacije, kakršne so v Ljubljani redke. Prišel je kraljev zastopnik divizijski general, g. Peter Nedeljković s polkovnikom Kilerjem, ban dr. Puc, župan dr. Ravnihar, rektor inž. dr. Samec, zastopnik komandanta mornarice kapetan bojnega broda Stajnfeld, inž. Finc za ministra prometa, direktor Vagaja v imenu ministra za pošto, finančni direktor A. Sedlar, prvomestni CMD inž. Janko Mačkovšek, zastopnik policijskega ravnatelja svetnik Pestevšek, Završanova v imenu učiteljskega Mitre in Tome v imenu invalidov, Sterlekar v imenu strelcev, dr. Lulik in Kobentar za NO, akademika Verbič in Uršič v imenu JNAD Jadrana, več dam v imenu TKD Atene in narodnega ženstva, gospa Pirkmajerjeva z go Nado Kmetovo v imenu ženske sekcije JS, za zvezo JC lig dr. Vladimir Murko in še cela vrsta zastopnikov društev. Med delegati so bili mnogi ugledni možje, ki jih pozna vsa Jugoslavija: več bivših ministrov, generala Lazarevič iz Osijek in Vuković iz Valjeva, admiral v p. Stanković, bivši dunajski poslanik Milojević, senator dr. Šola iz Sarajeva, podpredsednik državnega sveta dr. Stjepan Barič, ugledna pisateljica in ženska voditeljica gospa Zlata Kovčević-Lopašićeva iz Zagreba, grof Kulmer, splitski župan Čulić, iz Prage je prišel delegat g. Malkus, Maribor je zastopal dr. Lipold, armado podmladka pa načelnik prof. Breznik.

Nagovor podpredsednika direktorja Stipanovića

Posle vodeči podpredsednik dr. Budisav Stipanović, direktor pomorske plovbe iz Splita, je odlični zbor toplo pozdravil. V obširnem programatičnem govoru se je bolestno spominjal Viteškega kralja, čigar smrti JS ne bo nikoli prebolela. Ko je zbor z globoko pieteto počastil spomin nanj, se je z gromkim vzklikom oddolžil tudi ljubezni do mladega kralja, najvišjega pokrovitelja JS. Sledile so burne ovacije, ko je govornik izrekel zahvalo jadranskim stražarjem v Sloveniji, posebej še belim Ljubljani za vzorno gostoljubje in pri pomoč k velebiti svečanosti. Zagotovil je, da se bo po vsej Jadranski Straži živo vno prizadevala za povezanje

Slovenije z morjem, kar bo smatrala za eno svojih glavnih nalog.

Zbor je nadalje priredil še posebno tople ovacije prezidentu Masaryku, Čehoslovakom, naši vojni mornarici in vojski. Ob burnem odobravanju je bil slednjič g. podban dr. Pirkmajer izvoljen za podpredsednika skupščine.

Ban dr. Puc je v daljšem govoru čestital k dosedanjim uspehom. Samo z morjem in na morju je naša bodočnost. Angažirati vse sile v ta namen je naloga JS, za katero se moramo truditi vsi brez ozira na osebe in politične nazore.

Mlademu kralju-pokrovitelju

Stoje in z živim odobravanjem so delegati sprejeli vdanostno brzojavko Nj. vel. kralju Petru II.:

»S svoje četrti glavne skupščine v belim Ljubljani, kjer so se zbrali delegati iz vseh krajev Vašega Veličanstva močno inprostrane kraljevine, poklanja JS svojemu vzvišenemu pokrovitelju gospodaru jugoslovenskega kopna in morja, izraze globoke ljubezni, neizmernih hvaležnosti in nezlomljive zvestobe, pripravljena vedno, da za svojega kralja domovino in svoje morje vse žrtvuje in da JS kliče navdušeno in zanosno: Naj živi Nj. Vel. kralj Peter II.«

Ministru vojske in mornarice armijskemu generalu Petru Živkoviću: »Globoko uverjeni, da sta naši slavni in dični vojska in mornarica v Vaših sigurnih rokah najjačje jamstvo svobode in napredka cele drage nam Jugoslavije in s tem našega morja, Vas JS srčno pozdravlja!« Komandantu naše hrabre vojne mornarice podadmiralu Poliću — je JS, ki v močmi vojni mornarici gleda eno izmed mnogih svojih nalog in ciljev, seveda tudi poslala najsrčnejše pozdrave. — Nadaje se bili odposlani brzojavki predsedniku vlade in ministru prometa.

Pobratimstvo Ljubljane in Splita

Predsednik dr. Ravnihar je v toplem nagovoru prožil pozdrave bele Ljubljane, ki je doživela veliko zadoščenje, da si je eminentno nacionalna organizacija izbrala njo za četrti kongres. Želimo takšno stanje: da bi turist, ki se jutraj okopa v morju, še isti večer bil v naših planinah; ribe, ki jih ponoči s trdom nalove kvarnerski ribiči, naj bi še isti dan rano bile v Ljubljani in daleč čez njo v notranjosti Evrope; izdelki industrije in naše obrti, ki so visoke kvalitete — pohištvo! — naj bi po najkrajši poti našli izhod na morje. Nam ni treba ne tujih gora, ne tujih morij. Kar pa imamo, moramo dobro izkoristiti!

Direktor Stipanović se je toplo zahvalil županu in ob tej priliki poklonil belim Ljubljani veliko sliko Splita, delo umetnika Mirkovića. Slika predstavlja

naizjavniji del Splita z beneško obalo, s palačo pomorske direkcije in z Dioklecianovo palačo, vse v harmoniji živih in sivih barv, kakršno je splitsko jutro po nevihti.

Ponovile so se ovacije, ko je župan dr. Ravnihar tolmачil zahvalo, smatrajoč poklonitev slike za pobratimstvo Splita in Ljubljane.

Presrečno je nato bil sprejet pozdrav praškega delegata g. Malkusa in vsa skupščina je gromko vzklikala prezidentu Masaryku, republiku in vnetemu poborniku bratstva dr. Petru Zenku. Ob vsej pozornosti je nato dr. Ivo Rubić prečital v slovenščini tehtno resolucijo, ki smo jo postavili na čelo poročila.

O zavednosti ogrankov JS so pričevale številne pozdravne brzojavke, pripelo jih je menda okrog 100 iz vseh mest in večjih krajev države. S posebnim veseljem je podpredsednik prečital pismene pozdrave jadranskih stražarjev iz Newyorka in iz Carigrada. Slavnostni del skupščine je s tem bil opravljen in podpredsednik je odločil odmor, da so se delegatje pogovorili o volitvah.

Volitve

Ko se je skupščina spet nadaljevala, je grof Kulmer sporočil, da se kandidacijski odbor ni mogel zediniti za enotno listo. Delegati naj torej izvolijo za predsednika: ali dr. Jakšo Račiča, le-karnarja iz Splita, ali pa dr. Ivana Tartaglijo, bivšega bana primorske banovine. Glasovanje za predsednika je bilo tajno, z listki. Za skrutinatorja sta bila določena general Lazarevič in direktor Živković, delegate pa je pozival dr. Balabušić. Glasovanje je potekalo živahno. Zlasti toplo je bil pozdravljen slepi vojni invalid Sava Dimitrijević, podpredsednik oblastnega odbora iz Niša, ki ga je tovariš pod roko pripeljal k žari.

Rane našega pomorstva

Zanimiva izvajanja na zboru mornarjev

Delo kongresa JS se je zaključilo z zborovanjem mornarjev, ki ga je ob 17. otvoril v dvorani OUZD predsednik naše mornarske sekcije dr. Robert Hlavaty in ki se ga je udeležilo veliko število odposlancev mornarskih sekcij iz dravske banovine in ostalih krajev države. Dr. Hlavaty se je v svojem pozdravnem nagovoru spominjal predvsem blagopokojnega Viteškega kralja neumrlega zaščitnika naše obale in našega morja, nato pa se je skupščina poklonila mlademu vladarju, kateremu je bila odposlana tudi vdanostna brzojavka. Za tem je predsedujoči pozdravil med gosti vpokojenega admirala Stankovića, kapetana fregate Wickelhauserja, tajnika Kluba kapetanov trgovske mornarice Kurtinija in predsednika zagrebške sekcije kapetanov dolge plovbe Crniča, ki so jim ostali zborovalci priredili kot starim soborcem in voditeljem prisrčne ovacije. Nato je bil za predsednika zborovanja izvoljen na predlog dr. Hlavatyja predsednik Ljubljansk JS rezervni kapetan bojnega broda generalni tajnik TPD Josip Pogačnik, dr. Hlavaty pa je še v kratkih splošnih obrisih orisal pomen in naloge mornarskega zbora.

Stanje našega pomorstva

Sledil je obsežen, pregleden referat podpredsednika mornarske sekcije JS v Ljubljani dr. Miroslava Sovdata o stanju našega pomorstva. Gospodarska politika v državi vsa leta po vojni še ni našla pravega, plodnega odnosa do Jadrana in do naših pomorskih problemov. Pa tudi Slovenci, ki so po vojni ostali brez svojega morja, bi se morali mnogo živahneje zanimati za pomorstvo, saj zavisi od tega, kako bomo uredili svoje sožitje s Jadranom, doberšen del vse naše narodne in gospodarske bodočnosti. Naša trgovina je odvisna od milosti in nemilosti tujih prekupčevalcev samo zato, ker 700 km dolga morskala obala nima pravih prometnih zvez z zaledjem. Morje je drugim narodom zmerom služilo, da si po njem osvajajo svet, mi pa si sami zapiramo vrata pomorske trgovske ekspanzije. Poleg važnega vprašanja naših luk, ki so ostale vse preveč zanemarjene, je eno najbolj perečih vprašanje subvencij našim parobrodništvom. Glavna naša izvozna predmeta po morskimi poti sta bila doslej les in cement za Egipt. Palestino in Sirijo. Zlasti za te dežele, ki so šele v prvem razmahu svojega razvoja, pa bi prišle v poštev še živina, sveže meso, perutnina, sir, mineralna

Skutini je ugotovil, da je bilo oddanih 111 glasovnic in sicer: za Tartaglijo 74, za Račiča 35, dve pa sta bili prazni.

Po tem izidu je bilo jasno, da je večina zagotovljena tudi vsej Tartaglijevi listi, vsekakor pa je znatno število kandidatov bilo eno in isto na obeh listah. Izvoliti je bilo treba 39 članov izvršnega odbora in 10 članov nadzorstva. Oddanih je bilo 110 glasovnic in to: za prvo listo 88, za drugo 25, ostale pa so bile prazne. Od Slovencev so v izvršnem odboru podban dr. Pirkmajer, svetnik dr. Zeljko Jeglič in župan dr. Lipold, v nadzorstvu pa docent dr. Vladimir Murko. Jedro izvršnega odbora tvorijo Splitsčani z dr. Rubićem in generalom iz Osijeka in Vuković iz Valjeva ter Vaso Stojanović iz Skoplja. Senator Atanasij Šola iz Sarajeva se je zahvalil za mesto v izvršnem odboru, zagotovil pa je, da bo tudi v bodoče posvetil vse svoje sile Jadranski Straži, kar naj storijo tudi vsi oni, ki z njim delijo mišljenje in ki so glasovali kakor on.

Ko je bilo sklenjeno, da se bo prihodnji kongres vršil v Zagrebu, je podpredsednik Stipanović pozelel, naj ponesejo delegati z ljubljanskega kongresa samo veličastne utise in naj se tudi v bodoče borijo samo za napredek in procvit Jadranske straže, pozabijo pa naj vse, kar je bilo burnega. Jadranska Straža je samo ena in samo za eno delajmo vsi! S tem je bil kongres zaključen in banska uprava je povabila delegate v »Zvezo« k skupnemu kosilu.

Popoldne ob 16. se je sestal ves glavni odbor na magistratu in se konstituiral. Zvečer so delegati po presrčnem slovesu zapustili Ljubljano.

voda, likerji, železni produkti, gradbeni material. Zato nam je nujno potrebna redna parobrodna zveza in v ta namen si je Jugoslovanski Lloyd tudi omislil »Princeso Olga«.

Naša prometna politika bi morala stremeti za tem, da bi države, ki tvorijo naravno zaledje našemu morju, dobile najugodnejše železniške zveze z obalo. S primerno tarifno politiko se lahko blagovni promet usmeri tako, kakor najbolje ustreza narodnim in državnim interesom: da se ves naš izvoz usmeri k morju. Po nedavni odredbi pa je podvržena carini nafta, ki jo motorne ladje kupujejo v inozemstvu. Ladje naše male obalne plovbe so na ta način pahnjene v povsem neenako borbo z italijanskimi ladjami, ki uživajo od svoje države znatne subvencije in plačujejo nafto po 20 centesimov za kg, med tem ko jo bodo naše, ki so po vrhu brez vsake subvencije, plačale po 4.60 Din. Kapital, ki je vložen v našo malo plovbo, je izključno jugoslovanski, in veljanska nacionalna škoda bi bila, če ta plovba propade. Predvsem pa potrebuje naše pomorstvo novo zakonodajo. S sedanjimi zakoni, ki so še iz leta 1774., dandanes ni mogoče več ščititi interesov našega brodarstva. Posebno važno je tudi dejstvo, da so naši lastniki prisiljeni, zavarovati svoje brodovje in skoraj ves naš pomorski uvoz in izvoz v inozemstvo. S tem gredo ogromne vsote v izgubo, namesto da bi z domačim zavarovanjem ustvarili močno gmotno podlago, ki bi služila za bodočo borbo in potrebe. Nikakor ni vseeno, ali pošljemo vsako leto za približno 30 milijonov Din. zavarovalnine v Trst ali London, ali pa če ta denar ostane doma. Skupno delo države, naših parobrodniških družb in naših domačih zavarovalnic je prvi pogoj, da se odpomore zlu.

Jadranska pota po tujih morjih

Kapetan Rud. Crnić je nanizal nekaj najaktuelnejših problemov naše trgovske mornarice. Posebej se je bavil z vprašanji obstanka naših vodilnih paroplovnih družb, ki vzdržujejo prekomorske zveze, zlasti Oceanije, ki zavzema vodilno mesto med njimi, in Jugoslovanskega Lloyda, ki vzdržuje stalno tovarno progo za Južno Ameriko in »tovorno in potniško progo za Egipt, na to pa se je dotaknil še obalnega prometa, ki ga vrše Jadranska, Dubrovačka in Zetska plovba. Subvencije, ki jih daje država pomorskemu prometu — od katerega ima nedogledne materialne, nacionalne in propagandne koristi — so mnogo premajhne, po vrhu pa jih država izplačuje s tolikšno kasnitvijo, da tpe i drzbe i njihovi mor-

narji, z njimi pa tudi vsa nacionalna javnost stalno škodo od tega. Posebej je govornik naglašal potrebo, da posveti država večjo pozornost izgradnji luk in požitvi železniških zvez z zaledjem, obenem pa je nujno treba urediti vprašanje tarif tako, kakor to zahtevajo interesi tranzitnega prometa. Pri tej priliki je govornik navedel kričoč primer, da plačuje n. pr. »Princesa Olga«, ki vzdržuje stalno 14 dnevno linijo čez Sredozemlje, okrog 80.000 luskih tarif na mesec, medtem ko dovoljuje naša finančna oblastva tujim velikim parnikom, ki vrše precej donosne trgovske operacije v naših pristaniščih, letni abonman za 200.000 Din. Opozoril je na nujno potrebo, da bi morali imeti vsi naši konzulati v tujem svetu za trgovsko pomorske atašeje resnične pomorske strokovnjake, ne pa da kakor doslej sedito v mestu v konzularni službi, pa tudi v pomorski upravi skoraj sami lajki. Na koncu se je kapetan Crnić dotaknil še vprašanja zveze Slovenije z morjem in pozval Slovence, naj bi se razen platoničnih manifestacij za naš Jadrnan tudi trgovsko in finančno pozanimali za praktično izkoriščanje morja.

Naši mornarji brez zaščite

Tajnik Kluba kapetanov trgovske mornarice kapetan Marko Kurtini s Sušaka je obsežno poročal o socialni zaščiti naših pomorščakov. Odgnil je marsikatero prikrivano, a skledočo rano naših pomorcev. Vsa leta po osvobođenju se naši mornarji bijejo za rešitev njihovih najnujnejših življenjskih vprašanj, a doleže so še vse borbe ostale brez uspeha. Leta 1923. so mornarji stopili v znani veliki štrajk, katerega namen je bil, da v jugoslovanski javnosti vzbudi nekaj več aktivnega zanimanja za napredek naše trgovske mornarice kot naše najvažnejše gospodarske panoge. Štrajk je propadel in od takrat je o kakšni pravi pomorski politiki v obče težko govoriti. Ze v dobi, ko smo ustvarjali svojo nacionalno državo, so prvi politični faktorji zapostavili pomorsko orijentacijo in po poti, ki smo jo nastopili takrat, hodimo še danes. Doživeli smo, da je našo zemljo ob morju zadelo ime pasivnega kralja, in ta absurd je ostal v veljavi do danes. Ne bomo odini narod na svetu, ki na tak način demantira, da je morje vir blagostanja in da so to vrata v svet, skozi katena lahko vsi pridejo k nam in mi do vsega sveta. Menda ni pomorske države v svetu, ki bi v pogledu socialne zaščite mornarjev pokazala manj razumevanja, kakor so ga doživeli v naši javnosti. Nerečeno so ostala vprašanja osnovne zaščite pomorcev, delovni čas, nadurno delo, prehrana na ladjah, kolektivne delovne pogodbe, število posadke na ladjah, kvalifikacija moštva, disciplinski odnos poveljnikov in ostalih članov posadke, letni dopusti, odpovedi službe, odpravnine, stalnost službe, pokojninsko zavarovanje za moštvo, ki ga imajo vse druge pomorske države, nezaposlenost naših častnikov in moštva itd., itd.

Prvi pogoj za dostojno reševanje socialnih vprašanj so svobodne stanovske organizacije, a naši mornarji se morajo še vedno boriti za pravico do njih. Zakon o zaščiti delavcev iz leta 1922 je najvil, da se bo vprašanje delovnega časa v brodarstvu rešilo s posebno uredbo. Do danes je ostalo to vprašanje nerečeno, stanje pa se je od takrat še mnogo poslabšalo, tako da n. pr. kurjači delajo neprestano dvakrat po šest, odnosno dvanaest ur na dan, ostalo osebje pa še delj. Častniki imajo pogostokrat po 14 in dostikrat po 18 ur službe. Pred kratkim je bila sprejeta spet neka uredba o delovnih pogojih na parobrodih, ki pa spet določa, da bo pravilnik o delovnem času ob javljen pazneje. Posebej žalostno je vprašanje kolektivnih pogodb, s katerimi so brodarstvi po štrajku povsem uveljavili svojo voljo.

Plače naših mornarjev so najnižje od vseh mornaric sveta. Če jih primerjamo s plačami angleških mornarjev, ki veljajo kot standardne mezdne pomorcev, prihranijo naši lastniki do 600.000 Din, na leto. Posebej je govornik grajal način prehrane na naših ladjah in poudarjal potrebo pokojninskega zavarovanja, ki ga pri nas uživajo samo častniki. V ostrih besedah je grajal našo pomorsko upravo, ki prav zavoljo tega, ker zavzemajo v nji laiki vsa odločilna mesta, sistematično zapostavlja pomorske strokovnjake. Brodarstvo bi moralo po svoji funkciji služiti občemu blagostanju naroda, zlasti še, če ta daje v obliki subvencij težke milijone za njegov napredek. Čuvajmo naše morje! — je kapetan Kurtini zaključil in izrazil vero, da bo naše morje pač najbolj sigurno ohranjeno takrat, kadar bodo zavarovani tudi življenjski interesi našega mornarja.

Na koncu je bila sprejeta resolucija, ki povzema glavne predloge in zahteve naših mornarjev in ki jo bodo predstavniki JS predložili vsem odločujočim instancam.

Vsak naročnik „JUTRA“ je zavarovan za 10.000 Din

Vojna ali mir?

Usoda Abesinije je odvisna od direktnih razgovorov med Italijo, Francijo in Anglijo

Zeneva, 8. septembra. d. Ker je večer francoski ministrski predsednik Laval odpotoval v Pariz, danes ni bilo važnejših razgovorov. Razprava o sporu med Italijo in Abesinijo je oficijelno pridržana odboru petih, ki ga je imenoval svet Društva narodov in kateremu je večer angleški minister Eden obrazložil podrobno angleško-francoske predloge na pariški konferenci, ki je bila nenadoma prekinjena.

Odbor petih se bo zopet sestal jutri do poldne še pred povratkom predsednika francoske vlade Laval, ki se bo vrnil v Zenevo šele zvečer. Z imenovanjem tega odbora je bil s pristankom Italije prvič uveden postopek Društva narodov o sporu zaradi Abesinije na podlagi čl. 15 pakta Društva narodov, vendar pa se nikakor še ne more prerokovati, če bo poročilo tega odbora pripomoglo k rešitvi težavnega vprašanja. Prava odločitev bo odvisna od direktnih pogajanj med tremi velesilami Francijo, Anglijo in Italijo, namreč od tega, ali bo mogel Eden, podpiran od Laval, predložiti italijanom predlog, ki bodo v Parizu obrazložili program tak izpolnili, da bo lahko videl Mussolini v njih zadovoljive italijanske legitimne zahteve kakor jih imenuje Laval.

V krogih Društva narodov govore, da so v Italiji predlagali, naj se Abesiniji ustanovi mednarodna policija z nevtralnimi častniki, ki bi bila jamstvo za varnost Italijanov v Abesiniji. Italijani pa predlagajo, naj se Abesiniji ustanovi mednarodna policija z nevtralnimi častniki, ki bi bila jamstvo za varnost Italijanov v Abesiniji. Italijani pa predlagajo, naj se Abesiniji ustanovi mednarodna policija z nevtralnimi častniki, ki bi bila jamstvo za varnost Italijanov v Abesiniji.

ja je predlog odklonila. Nekateri mislijo, da bo Laval ta predlog v toliko izpremenil, da se naj v Abesiniji ustanovi poseben policijski korpus, ki bi mu poveljevali britanski in italijanski častniki.

Slaba vera v uspeh odbora petih

Pariz, 8. septembra. AA. Čeprav ugotavljajo pariški listi, da traja politično zatišje še nadalje, so vendar pesimistično razpoloženi glede na razprave posebnega odbora za likvidacijo italijansko-abesinskega spora. »Matine pravijo: V odboru bi mogel prodreti predlog, da se naj Italiji ponudi proti Abesiniji podoben položaj kakršnega ima Velika Britanija proti Iraku, list pa se boji, da bi Mussolini tak predlog brez debate odklonil.

»Petit Parisien« misli, da vsa prizadevanja za preprečitev sovražnosti ne bodo mogla pripraviti Mussolinija do pristanka na nove poudbe, čeprav bi bile mnogo ugodnejše kakor predlogi pri pariških razgovorih. V vseh ženevskih delegacijah se čim dalje bolj utrjuje prepričanje, da je spopad neizogiben in da je treba že sedaj razpravljati, kaj bo potem, ko bo po prvi top na meji Eritrije in Somalijskega jezera izbruhnila vojna.

»Journal« pravijo, da je zelo malo upanja da bi odbor petih dosegel kak pozitiven uspeh.

»Figaro« trdi, da je bilo večer mnogo govora o možnosti sestanka Mussolinija z Lavalom in Baldwinom (ali sirom Samuelom Hoareom) v kakem italijanskem mestu, če bi se prizadevanje odbora petih izločilo.

Končno določa novi sporazum razne olajšave za izmenjavo blaga med našo državo in Grčijo. S tem sporazumom smo zavarovali interese našega izvoza v tekoči kampanji, s svoje strani pa smo obnovili carinske olajšave, ki so jih uživali doslej pri nas gotovi grški proizvodi kakor suho grozdje, smokve, olive in preproge. Ob tej priliki je treba pripomniti, da carinska olajšava, ki je bila dogovorjena za korintske grozdje, namenjeno za industrijsko uporabo, ob tej priliki ni bila obnovljena.

Skavti pri ministru za telesno vzgojo

Beograd, 8. septembra. AA. Ob 11. dopoldne je minister za telesno vzgojo prebivalstva in zastopnik ministra za socialno politiko in narodno zdravje g. Komnenović sprejel zastopnike zveze naših in tujih skavtov. Skavte je vodil predsednik jugoslovenskih skavtov dr. Ivančič, ki je pozdravil ministra Komnenovića, nakar se mu je minister toplo zahvalil. V razgovoru s posameznimi zastopniki tujih skavtov se je g. minister zanimal za razvoj skavtstva pri njih. Med tujimi skavti so bili navzoči zastopniki ruskih, češkoslovaških in bolgarskih skavtov, dalje inspektor šole za telesno vzgojo v Rumuniji, zastopniki poljskih, madžarskih, avstrijskih in emigrantskih ruskih skavtov, predstavniki jugoslovenskih skavtov in sicer predsednik dr. Ivančič, mednarodni tajnik g. Vukelić, glavni tajnik g. Gajić, iz Ljubljane g. Dolinar, iz Zagreba prof. Stajncel, iz Sarajeva Franko Sokolović, iz Subotice Dušan Lazić, Gajević in Dekulin. G. minister se je posebno zanimal za razvoj našega skavtskega gibanja in obljubil skavtom svojo podporo.

Priprave za bolgarsko ustavno reformo

Sofija, 8. septembra. p. Pred nekaj dnevi je bila v notranjem ministertvu konferenca političnih inspektorjev, na kateri je notranji minister general Atanasov obravnaval med drugim oblike bodoče vladavine v Bolgariji. Poudaril je, da mora biti vladavina v skladu z zgodovinskim razvojem in tradicijami bolgarskega naroda. V Bolgariji vlada ustavna monarhija, ki bo ostala tudi v bodoče nemazna. Vprašanje na kakšen način se bo prireditelj vse narodne sodelovanja pri državni upravi, se ima šele urediti.

Poljski vojaški manevri

Varšava, 8. septembra. AA. Danes so se pričeli manevri poljske vojske na Pomorjanskem. Manevri vodi načelnik glavnega generalnega štaba poljske vojske general Stachiewicz. Manevrom prisostvujejo razne tuje vojaške misije, med njimi belgijska z načelnikom generalnega štaba generalom van der Bergom na čelu, francuska z generalom Poupinellom in vojaška odposlancstva Estonke in Norveške, ter vsi vojaški odposlanci, akreditirani pri svojih poslaštvi v Varšavi.

Objave

Izgubil se je šop treh ključev na poti iz Regalijevega gaja preko Grajske planote na stolp. Kdor bi jih našel, se vljudno prošča, da jih izroči upravi Jutroa.

Vse prijatelje komorne glasbe opozarjamo, da si rezervirajo petek 13. t. m. za serenadni večer, ki bo v pritličju magistratnega poslopja. Izvajala se bo francoska glasba iz časa vladanja solnčnega kralja. Na sporedu so skladatelji Couperin, Louis XIII Guedron, Lully in Rameau. Vstopnice po 10 in 5 Din v knjigarni Glasbene Matice.

Sprejemni izpiti na drž. konservatoriju bodo po naslednjem vrstnem redu: jutri v torek od 14.30 do 17. solopetje, v sredo od 11. do 12. violina in od 14.30 do 17. klavir, v četrtek od 10. do 12. pismeni za pedagoški oddelek, od 11. do 12. orgle, od 16. do 17. čelo, oboa in klarinet, v petek od 15. do 17. praktični izpit za pedagoški oddelek. Gojenci se opozarjajo, da se mora jo točno ob določenih urah, ki je razvidna na objavi deski v veži konservatorija, javiti izpitni komisiji.

Mariborski dogodki

Maribor, 8. septembra. Slovesna blagoslovitev in otvoritev novega stadiona SK Železničarja. Velike sportne slovesnosti. V terasni dvorani pri Orlu naši in avstrijski sabljači. Po mestu polno tujcev-sportnikov. Maribor je imel svoj sportni praznik. V znamenju sporta...

Slavnostni večer

so priredili naši sabljači v soboto zvečer pri Orlu na čast odličnim gostom, ki so prispeli k tekmam za prvenstvo dravske banovine in k meddržavnemu sablaškemu preizkusu dravske banovine-Avstrija. Večera so se med drugimi udeležili odlični predstavniki našega javnega življenja mestni poveljnik general Hadžić s soprogo, bivši narodni poslanec Krejči, sreski načelnik dr. Seneković, predstojnik mestne policije Radošević itd. Večer je otvoril ravnatelj dr. Josip Tomineš s primernim nagovorom in prisrčnim pozdravom avstrijske sablaške reprezentance, odgovoril mu je v francoščini dr. Fux iz Gradca. Nato jo g. ravnatelj Krejči izročil plakete zmagovalcem v tekmovanju za sablaško prvenstvo dravske banovine. Slavnostni večer so brzojavno pozdravili ban dr. Puc, podban dr. Pirkmajer in senator dr. Ploj.

Vlomilska šodrga

ne miruje. V noči na nedeljo so udrl v stanovanje F. Grubešiča v Frankopanovi ulici 2 ter odnesli nekaj srebrnega jedilnega pribora, nadalje perilo in obleke. Točna škoda še ni znana, za storilci se vršijo temeljite poizvedbe.

Ljubljanska nedelja

Ljubljana, 8. septembra. Po hudih nalihih prejšnjega tedna, ki so dali slutiti že bližajočo jesen — saj je tudi živo srebro zdrknilo znatno nižje — se je danes popolnoma zvedrilo in nastal je lep poznoptodni dan, prav tak, kakor ga je napovedala že petkova dunajska vremenska napoved. Dan je bil kakor nalašč dobrodošel izletnikom, ki so kakor preteklo nedeljo izkoristili nedeljske vozne listke, ki pomenijo znatno olajšavo v prometu. Na glavnem kolodvoru je bil danes zjutraj izredno živahen promet in na Gorenjsko so krenili

kar trije izredni vlaki

ki so poleg nedeljskih turistov potegnili tudi na stotine romarjev na Brezje. Mali smaren je praznik Marijinega češčenja.

Seveda se je po drugi strani pripeljalo na tisoče izletnikov z dežele v mesto, saj jih vabi velesojem in slovita jadranska razstava. Ves dan je bilo na sejmšču živo kakor v ulnaku in po paviljonih je vladala huda gneča.

Drugače je dan potekel brez pomembnih dogodkov. Na reševalni postaji so počivali, a v bolnišnico so sprejeli le

tri ponesrečence

10-letni dijak Edo Stare, stanujoč na Karlovske cesti, se je dopoldne spuščal po ograji vzdolž stopnic. Nenadno mu je zmanjkalo tal in priletel je tako nesrečno, da je dobil resne notranje poškodbe. — Julij Seunig, 32-letni posestnik iz Trboja, je večerj v Vižmarjih obiskal brata. Ko je stopil iz gostilne, ga je nekdo brez vzroka sunil z nožem v levo nogo ga lažje ranil. — V bolnišnico je moral tudi delavec Jakob iz Kosez. S sinom je meril svoje moči, pa ga je krepki junak takol »nežno« prijel in stisnil, da mu je zlomil rebro.

Tekme sokolske župe ljubljanske

Na seji zbora društvenih načelnikov in načelnice Jan. 12. septembra med drugim je bilo sklenjeno, da se priredijo letošnje pomlad velike tekme Sokolske župe Ljubljane. Tekmovati bi morali v lahki atletiki in orodni telovadbi. Zaradi tehničnih zaprek pa je župno načelnstvo tekmo preložilo na določeno nedeljo in še to v skrajni obliki. Videti smo mogli le panoge lahke atletike, dočim je orodna telovadba preložena na pomlad.

Točno ob 9 je župni načelnik br. Vrhovec zbral tekmovalce osmih sokolskih društev, 45 članic in 115 članov, ki so takoj pričeli tekmovali v treh skupinah. Ker bo po točen rezultat sodelujočih društev znan šele jutri, podeljamo tu le najboljše plasirane članice in članke: Skok v višino z zaletom: Pustišek Marita 132 cm (Ljubljana); met kopja: Stepišnik Milan 41,56 m (Lj. II); Sodik Zorka 25,70 m (Lj.); tek na 100 m: Zupančič Neli 11,8 (Lj.); tek na 60 m: Rupnik Lidija 8,8 (Lj.); plezanje po vrvi 5 m: Brnčič 5,4 (Lj. II); skok ob palici: Zupančič Neli 280 cm (Lj.); Sket Janko 280 cm (Lj. I); Dolhar Stefan 28 0cm (Lj. II). Pri prostih vajah sta dosegla po 100 točk Sket Boris (Lj. I) in Vazzaz Jelica (Lj.).

Sestrico je ustrelil

Strašna nesreča z najdeno lovsko patrono

Kamnik, 8. septembra. V Zupanjih njihah pri Kamniku se je pripetila v soboto zvečer huda nesreča, katere žrtev je postala dveletna posstnikova hčerka Marija Golobova. Marijin brat, 9-letni Mirko je prišel okrog 17.30 iz Stranj iz šole domov. Na poti je našel polno lovsko patrono in jo njo pihel domov. Naglo je odložil patrono in ker ni bilo nikogar doma, je odprl očetovo omaro in vzel očetovo lovsko puško. Iz žepa je pometnil patrono in jo potisnil v cev. Slučajno in v njegovo nesrečo se je patrona popolnoma ujela s cevjo. Zjaj mu seveda žilica ni dala miru in v otroški naivnosti je nič hudega sluteč pomiril proti dveletni sestrici, ki se je igrala na tleh. Pomeril je na vrat ter

morda nehote ali po nesreči — sprožil. Posledica je bila strašna. Naboj je nesrečni Mariji prestrlil vrat in razmesaril glavo in sirota je bila takoj mrtva. Usodni strel je vzbudil pozornost matere, ki je delala na bližnji nivi. Takoj je odšla domov, kjer je našla hčerko v krvi. A fanta ni bilo. Videč strašne posledice svoje nepravilnosti, se je bil Mirko prestrašil in pobegnil. Ko so ga pozneje ujeli, je ves skrušen povedal, da sam ne ve kako in zakaj je to napravil. Ubogo Marijo so položili na mrtvaški oder in zdaj leži med cvetjem in zelenjem, objokovana od staršev, ki so ljubko dete silno ljubili.

Tragični dogodek naj bo spet glasen memento vsem, da je treba orožje doma pred otroki skrbno zaklepati!

23.000 ljudi na velesojmu

Ljubljanski velesojem in jadranska razstava sta imela danes rekorden dan. Zbogaj dopoldne so se pričele pomikati proti velesojmu velike množice ljudstva, ki so kmalu napolnile paviljone in tudi vse prostorno razstavišče, popoldne pa je bil na velesojmu tak naval, kakršnega nismo za beležili že vrsto let. Zlasti v paviljonih jadranske razstave je bila v popoldanskih urah taka gneča in tako prerivanje, da se je od časa do časa reka ljudstva, ki se je valilo skozi paviljon, kar ustavila in človek ni mogel ne naprej niti nazaj, niti na desno in niti na levo. Marsikdo se je oddahnil, ko je stopil iz paviljona na prosto, čeprav je bilo tudi zunaj paviljonov toliko ljudstva, da si se moral prerivati naprej. Posetniki, ki so si hoteli ogledati razstavo morskih rib so se morali pred vhom v razstavo nastavljeni, da so prišli na vrstni red, tako kakor med vojno, ko so čakali, da dobe kruh na krušne karte. Mnogi so norali zaradi velike množice, ki je čakala pred vhom, opustiti to namero. Na veseličnem postoru je bilo tako nabito polno, da niso mogli dobiti ne stola ne mize. Po drevoredu veseličnega prostora pa so se pomikale sem in tja v promenadi silne množice ljudstva. Vsega je bilo večerj na velesojmu nič manj nego 23.000 posetnikov.

Vsem, ki si hočejo to redko in nad vse zanimivo razstavo dobro in temeljito ogledati bi svetovali naj to store med tednom, po možnosti v dopoldanskih ali prvih popoldanskih urah, ko še ni take gneče in pre-

rivanja. Na jadranski razstavi lahko postaja po cele ure, saj se tu kar nakopičeni redki in zares zanimivi razstavnii predmeti, ki so po večini taki, kakršne marsikdo vidi prvič v življenju in jih morda nikoli več ne bo imel priliko videti. To velja posebno za razstavne predmete, ki jih je dala na razpolago naša vojna mornarica.

Tudi ostale razstave na velesojmu niso manj privlačne in zanimive, pa naj si bo to razstava društva »Zivalice« ali razstava arhitekture, ali esperantska razstava. Velesojmski veselični prostor pa ima že itak svojo tradicijo in svoj renome, ki si ga bo letos s svojimi atrakcijami še utrdil. Zlasti velik naval je bil danes popoldne in zvečer pri predstavah velesojmskega varietete, ki nudi s svojimi zanimivimi točkami občinstvu obilo zabave, posebno ker ga vodi naš izvrstni in simpatični konferencier g. Mirko Jelačin.

Kdor si je ogledal letošnje jesensko velesojmsko prireditelju mora priznati, da je razstava na višku. Polni hvale so tudi številni tujci iz vseh krajev naše države in inozemstva, ki so razstavo posestili. V soboto je prispel iz Beograda na ogled razstave poseben odposlanec trgovskega ministrstva. Isti dan pa si je razstavo ogledal tudi italijanski poslanik na našem dvoru minister Guido grof Viola di Campalto s soprogo in z italijanskim generalnim konzulom iz Ljubljane g. Natalijem. Gospoda ministra je spremljal po razstavi direktor velesoja dr. Dular.

Trgovinska pogodba

z Grčijo

Sporazum bo izpolnjen do konca leta z dodatnimi dogovori, nato pa podaljšana za leto dni

Beograd, 8. septembra. r. Snoči ob 19.30 je bila po pogajanjih, ki so trajala ves mesec avgust, parafirana nova trgovinska pogodba z Grčijo. Pogajanja so se pričela v Beogradu, nadaljevala na Bledu, nato pa zaključila v Beogradu.

Ob podpisu pogodbe je ministrstvo za trgovino in industrijo izdalo naslednji komunikat:

»Trgovinski aranžman, zaključen z Grčijo, zamenjuje trgovinski in kompenzacijski sporazum od 1. avgusta lanskega leta, ki je potokeel pred 7 dnevi. Za to se odreja tudi retroaktivna uporaba določb novega sporazuma od 1. septembra t. l.

Naša želja je bila, da bi se novi sporazum sklenil za leto dni, zaradi težkoč, ki so se pojavile v iskanju zadovoljive likvidacije naših starih blokiranih terjatev v Grčiji, ki so dosegle vsoto 45 milijonov dinarjev pa smo morali skleniti aranžman za krajši rok. Čeprav bo veljal samo do konca decembra letošnjega leta, obsega ta aranžman glavni del naše izvozne kampanje. V ostalem moremo pričakovati, da se bo med tem časom naša končna solucija za omenjene stare terjatve in da se bo ta aranžman brez novih pogajanj podaljšal za prihodnje leto.

Glede bodočih trgovskih plačil predstavlja ta sporazum nesporno napredek napram onemu iz lanskega leta. Napredek je predvsem v tem, ker je popolnoma izločen sistem tripartitnih obračunavanj, v katerega je spadalo doslej 30 odstotkov vrednosti našega izvoza Poizkusi, da bi se ta sistem realiziral, so ostali doslej brez uspeha. Zlasti zaradi preokretja naše trgovinske bilance napram Nemčiji. Zato smo morali iskati nov izhod. Ta izhod predstavljajo novi način plačevanja, določen z novim sporazumom, po katerem se Grčija obvezuje, da bo 35 odstotkov vrednosti našega izvoza plačevala v cevizah, ostanek pa v kompenzacijskih bonih. Plačila v cevizah so povečana od 20 odstotkov. Kolikor so znašala po prejšnjem sporazumu na 35 odstotkov. Prav tako pa smo morali povečati odstotek »plačil« v bonih, da bi se izpolnila praznina, ki jo je zapustila odstranitev sistema tripartitnih obračunov. Da bi se večji iznos bonov

mogel absorbirati, so se povečali gotovi carinski kontingenti, katere je že prej užival uvoz iz Grčije, prav tako pa je določeno, da bodo boni služili za pokritje izdatkov naših potnikov v Grčiji.

»Trgovinski aranžman, zaključen z Grčijo, zamenjuje trgovinski in kompenzacijski sporazum od 1. avgusta lanskega leta, ki je potokeel pred 7 dnevi. Za to se odreja tudi retroaktivna uporaba določb novega sporazuma od 1. septembra t. l.

Naša želja je bila, da bi se novi sporazum sklenil za leto dni, zaradi težkoč, ki so se pojavile v iskanju zadovoljive likvidacije naših starih blokiranih terjatev v Grčiji, ki so dosegle vsoto 45 milijonov dinarjev pa smo morali skleniti aranžman za krajši rok. Čeprav bo veljal samo do konca decembra letošnjega leta, obsega ta aranžman glavni del naše izvozne kampanje. V ostalem moremo pričakovati, da se bo med tem časom naša končna solucija za omenjene stare terjatve in da se bo ta aranžman brez novih pogajanj podaljšal za prihodnje leto.

Glede bodočih trgovskih plačil predstavlja ta sporazum nesporno napredek napram onemu iz lanskega leta. Napredek je predvsem v tem, ker je popolnoma izločen sistem tripartitnih obračunavanj, v katerega je spadalo doslej 30 odstotkov vrednosti našega izvoza Poizkusi, da bi se ta sistem realiziral, so ostali doslej brez uspeha. Zlasti zaradi preokretja naše trgovinske bilance napram Nemčiji. Zato smo morali iskati nov izhod. Ta izhod predstavljajo novi način plačevanja, določen z novim sporazumom, po katerem se Grčija obvezuje, da bo 35 odstotkov vrednosti našega izvoza plačevala v cevizah, ostanek pa v kompenzacijskih bonih. Plačila v cevizah so povečana od 20 odstotkov. Kolikor so znašala po prejšnjem sporazumu na 35 odstotkov. Prav tako pa smo morali povečati odstotek »plačil« v bonih, da bi se izpolnila praznina, ki jo je zapustila odstranitev sistema tripartitnih obračunov. Da bi se večji iznos bonov

»Trgovinski aranžman, zaključen z Grčijo, zamenjuje trgovinski in kompenzacijski sporazum od 1. avgusta lanskega leta, ki je potokeel pred 7 dnevi. Za to se odreja tudi retroaktivna uporaba določb novega sporazuma od 1. septembra t. l.

Naša želja je bila, da bi se novi sporazum sklenil za leto dni, zaradi težkoč, ki so se pojavile v iskanju zadovoljive likvidacije naših starih blokiranih terjatev v Grčiji, ki so dosegle vsoto 45 milijonov dinarjev pa smo morali skleniti aranžman za krajši rok. Čeprav bo veljal samo do konca decembra letošnjega leta, obsega ta aranžman glavni del naše izvozne kampanje. V ostalem moremo pričakovati, da se bo med tem časom naša končna solucija za omenjene stare terjatve in da se bo ta aranžman brez novih pogajanj podaljšal za prihodnje leto.

Novi filmi za Ljubljano

Za novo sezono so izbrana najboljša dela letošnje svetovne filmske produkcije

V predzadnjem ponedeljskem »Jutru« smo na tem mestu obširneje govorili o velikih novih filmih, ki bodo letos tekli tudi v Ljubljani. Naj navedemo za informacijo občinstvu in navedemo še nekatere znamenite filme, za katere je pogodba že podpisana in bodo uprizorjeni v Elitnem kinu Matic.

»Car Kalifornije« ali »Suterjevo zlato« se imenuje film, v katerem je glavni junak popularni alpinist in pisatelj Leis Trecker. Preselil se je tokrat iz svojih dragih planin daleč na morje, v Kalifornijo in Mehiko. To je dramatska povest o herojski usodi nekega izseljenca Janeza Augusta Suterja, ki je s prvimi pionirji odšel v Kalifornijo in je v nekaj letih postal najbogatejši organizator v tej deželi. Napolnjen pa je po prokletstvu zlata obnemogel in osamljen umrl na stopnišču washingtonskega Kapitola. Razblinil se je njegov sen o bogastvu in moči, ostalo je edino spoznanje, da je smisel življenja: roditi se, boriti se in oditi... Posebne ekspedicije so posnemale očarljive prizore v Španiji, Kaliforniji in Mehiki. Stroški so znašali okrog 18.000.000 Din in to bo eden največjih filmov letošnje sezone.

Harryja Piela, ki praznuje letos svojih vrstni filmski jubilej, smo že zadnjič omenili. Podjetni mož ima pri svojem filmanju smelih podvigov in humornih prizorov širok krog občinstva. Njegov stoti jubilejni film se imenuje »Artistic« in je poln sijajno uspešnih prizorov iz cirka. Zlasti učinkovito nastopajo živali. Ko je bil ta film dovršen, je Tobis-Cinema takoj stavil Harryju Pielu na razpolago potrebni denar, da je izpolnil svojo staro vročo željo: velik film iz džungle, v katerem nastopajo divje zveri. Film »Džungla« bo vzbudil mnogo zanimanja. Ker gre v tretje rado, je tudi Harry Piel pripravil za letošnjo sezono še en film: »Pogrešani...« Orjaška preokopecna ladja se potaplja... Popotniki in posadka so ladjo zapustili in vsi našli smrt v valovih. Samo eden se je lahko rešil, nihče drugi kakor Harry Piel, to je prišel iz senzacionalnega in napetega filma o usodi modernega Robinsona.

»Grof Monte Christo« — koga ne obidejo prijetni spomini na tihe ure, ko je prebiral in požiral ta roman! Slovito delo Aleksandra Dumasa je pač najbolj čitana knjiga svetovne literature. Jasno da je poslužila za film, ki ga bomo letos videli. Ameriška veletrdica United Artists ga je napravila, idealen ljubveni par predstavljata Robert Donat in Elisa Landi, ki smo jo te dni lahko občudovali v Ljubljani. To je film, ki bo polnil kinematografe.

Iz velike delavnice romansierja Jacka Londona je isto filmsko podjetje izbralo za svoj novi film znameniti roman »Klie pragozda«. Divja Aljaska, lov za zlatom vse prevzeto z eno samo mislijo z eno strastjo: Zlato! Jack London je mojstrsko opisal življenje teh pustolovcev in njih zvestih tovarišev, psov, v najčistejših barvah, a z veliko ljubeznijo in razumevanjem za nemi svet teh najstarejših prebivalcev človeka. V glavni vlogi je popularni Clark Gable. Jedro filma: pes Buck-izpočetka neukrotljivi in divji, kakor volk, reši svojemu gospodarju življenje in mu je najzvestejši tovariš, dokler se v njem ne zbude zverske strasti. Pridruži se volkom. Še enkrat se vrne h gospodarju, a ga ponovno zapusti in tako za vedno izgine v pragozdu. Film je poln očarljivih posnetkov iz pragozda, divjih voda, zlatih rudnikov. Vsak meter tega filma ima svojo senzacijo, kakor jo ima vsaka stran Jacka Londonove knjige.

O filmu »Otrok karnevala« govorijo tri slova ruska imena: Možušin, Ermolijev in Volkov. Poslednji film iz dobe ruskega carstva je bil »Otrok karnevala«, ki je doživel ogromen uspeh. Ista snov je bila zdaj od istega producenta in režiserja in z istimi glavnimi igralci ponovno obdelana v Nici.

Charlie Chaplin letos sicer ni napravil notenega novega filma, a vendar bomo gledali pravo Chaplinjado: »Paradni lovec«. Prične se v newyorški luči s strašno revščino, nadaljuje pa z razkošnimi revijami, delno v barvah in z bogato opremo, kakor vsi Cantorjevi filmi. Eddie Cantor tu ni samo pevec in komik marveč privrati igra tudi vlogo po zgledu slavnega Chaplina.

Pod protektoratom Društva narodov, ki je delo nagradilo z zlato kolajno, se bo

predvajal film o problema brezposelnosti: »Kruh naš vsakdanjic«. To je film naše dobe, edini film svetovne produkcije, ki hoče pripomoči, da se odpravi strahota brezposelnosti z vzajemno pomočjo in da se mladini ustvari svetlejša bodočnost. Režija: King Vidor.

Vesela opereta »Martac« je poslužila za film »Poslednja evetka«. Film je sijajno opremljen, posebno pa očara Flotovijska muzika. V glavni vlogi nastopi komorni pevec Helge Roswaenge, eden najboljših tenorjev berlinske državne opere, nadalje Karla Spletta, znana slehernemu poslušalcu radia po svojem krasnem glasu, za zabavo pa bo poskrbel Georg Aleksander.

Aleksander Lernet-Holenia je napisal sloviti pustolovski roman »Bil sem Jack Mortimer«. Tako se imenuje tudi novi film, obdelan v povsem novem slogu. — Za zaključek naj omenimo še »Cirkus Barnum« z dvema slavnima imenoma: Wallace Beery in Adolphe Menjou. To je zgodovina najglasovitejšega cirkuškega podjetja, življenjske dveh mož, ki sta s svojim »kabinom abnormálnosti« preselila vsa Ameriko. Cirkus, slovit po reklamni svojega šefa Barnuma, je zgorel in tragedija mnogih ljudi, ki so z Barnumom prekrizarili Ameriko, je bila končana.

Kakor doslej bo tudi v bodoče zabavala občinstvo miška Micki, saj je njen duhoviti, šaljski oče Walt Disney venomer pridno na delu. Očarljive bodo silni simfonije v krasnih barvah. Torej vsekakor velikih obetov polna sezona.

Rdeči cvet

Pod vodstvom znanega režiserja Aleksandra Korde je londonska filmska družba ustvarila zgodovinski film iz dobe franco-

Merle Oberon v vlogi lady Blakeneyeveške revolucije »Rdeči cvet«. Snov za film je dal znani roman baronice Orszýjeve. Dejanje se dogaja leta 1792. v Franciji, ko je prešla vsa oblast v roke republikancev

Leslie Howard

je postalo ljudem že preveč. Na dan sv. Jere, 17. marca, so določili splošen lov na medvede. Podložniki gradu Zgornjega Motnika so pred nekaj leti, ko je bil požar uničil graščino, odkupili od lastnice graščinske pravice in postali na ta način tudi zakupniki lova. Na lov so bili povabljeni tržani deželno-knežjega trga, ki so se vabilu tem rajši odzvali, ker se je medved tedaj spozabil tako daleč, da je raztrgal trškemu sodniku kozo.

Na sv. Jere dan po maši — na kmetih je bil ta dan sopranik — je bilo v Motniku kaj živahno. Gonjači in lovci v cokolih in visokih škornjih, puškami in brez njih, so se krepčali pred gostilno trškega sodnika z vinom in brinovcem. Mladina je opazovala priprave od daleč ter pozabila na ovce in kozo. Čez nekaj časa se je odpravila vsa lovska družba na pogon. Od mladih opazovalcev se je odstranil kozji pastir Gregor Kajbič, ki je še v starih letih nazorno in verno pripovedoval ta dogodek ter hitel domov, da bi gnil kozo na pašo. Doma mu je naročil oče, naj se drži s kozami državne ceste, kjer je bolj varno. Kozo so tekale po državni cesti, pastir pa je cokoljal za njimi tik ob potoku Bolski. Tamkaj je bila takrat še dobro ohranjena obmejna piramida iz črnih kvadratov in tam v bližini je pastir pasel svoje kozo, sam pa je sedel na skalo in se solnčil.

Ni še minila ura, ko je prišel lovec čez hrib od štajerske strani. Bil je trški sodnik iz Motnika »Deček«, je rekel, »ti pač lahko danes ostal s svojimi kozami doma v hlevu Mar ve tvoje oče, da so v Jaselniku spet medvedje?« Daj, ženi svoje kozo v laz »za ogradjo in ostani pri njih. Pravkar gonijo medveda in utegne prav to prečkati na Prosinik in v Planino.« Po teh besedah je odšel trški sodnik dol na cesto. Bil je postaven. Že nekoliko pritenel od kose na Jaselniku, eno pa odvekel v Rupe, studenčnat in zaraslo planoto Jaselnika. Zdej pa

in ko so Jakobinci uganjali strahovit teror. Događalo pa se je vendarle, da so številni aristokrati bili na skrivnostno način oti. Nobena skrivnost ni, da so rečevali Angliji in da se njihov vodja krije pod imenom »Rdeči cvet«. Toda Jakobinska policija si zama priprave, da bi skrivnostnika razkrinkala. Dejanje se dogaja v Parizu in Londonu, je sila napeto, na koncu

Še en »cesar Abesinije«

Pustolovsko življenje bivšega avstro-ogrškega častnika, ki je več let vladal Abesiniji in Sudanu

Na svojem gradu v Rumuniji je te dni umrl Soliman Inger, ki je več desetletij razburjal svet kot »cesar Abesinije«. Pekočnik je bil znan posebno v dežlah bivše avstro-ogrške monarhije.

Soliman Inger je bil potomec stare avstrijske oficirske rodovine. Dvoletje je kadetnico in vojaško akademijo v Dunajskem Novem mestu ter je dosegel, ko je bil 24 let star, čin nadporočnika. Živel je na Dunaju, kjer je slovel za pustolovca samo v zadevah ljubezni.

L. 1888. je nastopil v njegovem življenju velika izprememba. Oče mladega oficirja je namreč sklenil prijateljstvo z junakom iz rusko-turške vojne, Osman pašo. In paša je bil očetu obljubil, da bo on vzel v roke vaje usode njegovega sina. Povabil je mladega nadporočnika v Carigrad.

Prva posledica tega je bila, da se je Aleksander odpovedal službi v avstro-ogrski vojski. Kmalu nato je stopil kot stotnik v turško armado, ki ga je poslala v posebni tajni misiji v Egipt. Njegova naloga je bila, vohuniti za turški generalni štab, ki je rabil poročila o nemirnem vrenju v Sudanu in Egiptu.

To je bilo v času, ko je še obstajala vladavina mahdijah Abdulaha, proti kateremu sta bili turška in angleška država brez moči. Bili dunajski nadporočnik je prišel v

se pa vse srečno reši. V naslovni vlogi je Leslie Howard. Film je krasno opremljen in bo že ta teden tekel v kinu Matic.

Drugi film, ki pride najbrž še konec tega tedna na spored je vesela komedija »Poljubi me, Aneta«. V glavnih vlogah sta Uršula Grabljeva in znani tenorist Hans Söhrker, skladatelj pa Will Meisel.

oblast mahdijevega gibanja, da se mu je slednjič še sam priključil. Prestopil je v mohamedansko vero, zapustil turško vojsko in se naselil v Khartumu, prestolnici mahdijev. Poudaril se je v službo sultanu Abdulahu in je kmalu napredoval. V dobrem pol letu je dosegel čin enega prvih mahdijevih vojskovodij ter pomagal podvzeti provinco Ogaden. Nato se je dal izklicati za cesarja Abesinije in za emirja Sudana.

Država novega vladarja ni bila takrat nič manjša kakor njegova nekdanja domovina Avstrija. Tri leta je vladal »cesar Soliman« v Vzhodni Afriki in je ostal na krmilu dalj nego mahdi Abdulah, ki je padel v bitki pri Debrikratu. Šele zmagovalci pri Adui, abesinjski cesar Menelik, ga je pregnal in zapodil iz dežele, to pa šele potem, ko je odnesel iz nje ogromne zaklade in se z njimi vrnil v Evropo. Dal si je zgraditi na ozemlju današnje Romunije pravilni grad v popolnoma orientalskem slogu. V tej palači je preživel ta nekdanji »cesar Abesinije« zadnjih štiri in dvajset let. Ko se je njegovo življenje že nagibalo h koncu, je postala Abesinija zopet aktualna. To ga je tako razburilo, da ga je zadel kap. Še dan pred smrtjo je dal nekemu novinarju intervju in povdaril, da mu gre naziv »Velikanstvo«.

Kako so včasih merili čas

Kakor se domneva, so obeliski starega Egipta imeli tudi nalogo solne ure. Imeli pa so svedra kakor vse solne ure, to so slabo lastnost, da so kazali čas samo pri jasnem vremenu.

Za njimi so prišle v navado vcdne in peščene ure. Harun al Rašid je podaril Karlu Velikemu vodno uro, ki je bila izredno lepo delo. Narejena je bila iz bron in pozlačena ter je imela številčnico, v katero so bile številke ur vrezane. Kadar je potekla ura, je padlo potrebno število krogel na zvorec, ki je tako oznanjal, da je ura toliko in toliko. Pripoveduje se, da je ob udarcu vsake ure prišlo iz vrate, ki so se sama odpirala, 12 vitezo, ki so se nekaj trenutkov gibali pred številčnico in nato spet šli. V srednjem veku so imeli sodni zagovorniki velike nepriple. Poseben uradnik je ves čas nadzoroval vodno uro, ki je kazala čas, odmerjen zagovorniku. Kakor hitro je ta

je hotela stopiti v cerkev. Avstrijsko cesarico Elizabeto je Lucheni umoril s pilo. Strašno orožje v rokah atentatorjev pa je revolver oz. pištola. Mimo našega kralja so bile njegove žrtve še kralj in prestolonaslednik portugalski, italijanski kralj Umberto, perzijski šah Nar Eddin, predsednik Združenih držav ameriških Lincoln, Garfield in Mac Kinley.

Šest metrov visoka miš

Pred 90 leti so v Mehiki o priliki nekih znanstvenih izkopavanj našli okostje neke tedaj neznane velikanse živali iz anti-diluvialne dobe. Nadelo so ji ime taksodon. Ker je bila visoka skoro šest metrov, so sprva menili, da so našli ostanke neke pred-potopne orjaške vrste slona. Poznejša raziskovanja pa so dognala, da spada ta orjaška žival v tisto vrsto štirinožcev kakor miši.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

Orožje atentatorjev

Atentatorji so prvokrat uporabljali bombe dne 24. XII. 1810. pri atentatu na Napoleona I., ki pa je ostal neposkodovan. Bombe navadno povzročijo smrt drugih ljudi, le redkokdaj pa je njih žrtev oseba, kateri so bile namenjene. To dokazujejo zlasti atentati na ruskega carja Aleksandra III. Dvakrat so atentatorji z bombami napadli dvorni vlak; nobenemu članu carske rodovine se ni zgodilo nič žalega, pač pa je bilo obilo žrtev med spremljevalci. Bombnim napadom so tudi srečno ušli francoski kralj Ludovik Filip, Napoleon III. in španski kralj Alfonz, dočim sta njih žrtev postala car Aleksander II. in njegov mlajši sin Sergej. Peklenski je bil poskus, da bi carja Aleksandra umorili z zastrupljenimi rokavicami. Namesto njega je postal njih žrtev grof Ceremetejev, ki jih je pomotoma oblekel. Francoski predsednik Carnot je bil umorjen z nožem; takisto Karol III., predzadnji vladajoči vojvoda Parma. Španska kraljica Izabela je bila ranjena z bodalom od duhovnika Martina Merino, ko

delavnico in gostilno. Kot ugleden, bogat mož, vešč nemščine, je postal trški sodnik. Zdej pa je bil eden izmed glavnih voditeljev lova. Spodaj ob cesti se je postavil pri visoki skali ob potoku, pastir pa je odgnal kozo v laz in sam oprezal izza ograje. Čez nekaj časa so se oglašili iz djalave zamolkli glasovi gonjačev. Kmalu nato se je čul strel in gonjači so se oglašili na vzhodni planoti Jaselnika. Trški sodnik je pregledal ponvico na svoji puški in obrisal kresilni kamen. Kozo v laz so postale naenkrat nemirne in so začele vohati po zraku. Hkratu pa je bilo slišati pokanje in lomstenje skozi vejave bližnjega gozdiča. Lovec ob skali je pokleknil in nameril v tisto smer. Pastirju za ograjo je postalo nepopisno tesno. Tedaj je prilomastil iz goščave orjaški medved komaj petnajst korakov pred lovca, ki je takoj sprožil. Kosmatinec se je vzpel na zadnje noge, strahovito je zarjul in si s prednjo šapo preko glave. Nato pa se je zazibal na zadnjih nogah, obrnil se in izginil v goščavo, odkoder se je bil pojavil. Trški sodnik je vpil na vso moč: »Le na Rupe, le na Rupe, je že zadet!« Vsa lovska družba mu je sledila tjakaj Zviti tacar pa jim je prekrizal račune.

Ze kakih sto korakov nad stojščem trškega sodnika je spet prečkal glavno cesto in potok Bolsko in težče skoro podir cestarja. Onkraj potoka se vzdiguje hrib Prosinik, njegove gozdove se je zatekalo preganjana zverina. Na Prosiniku, ki je bil na južnem pobočju že takrat precej obdelan, sta bili dve posevsti: na vrhu hriba je bil Prosinikar, drugo posestvo, Kamnik imenovano, je bilo niže spodaj proti štajerski Na Prosiniku je bilo v onem času plemenite divjačine na pretek Lov je bil v upravi graščine Križa pri Kamniku in na tako odličnem glasu, da se tudi velerodne grofice niso plašile dolge poti od Križa do štajerske meje. Nekateri teh blagorodnih gospe so morali nositi v nosilnicah do stalajšča, da

so se je moge udeležiti lova na jelene. V oni dobi je bilo v teh krajih toliko jelenov, da sta ota posestnika, Prosinikar in Kamnik, večkrat po vso noč razbijala po praznih zelnatih kadeh in s tem preganjala jelene iz zrelga prosa. Lovski zakon v onih časih je bil silno strog; lovski tatovi so bili celo s smrtjo kaznovani, zato so bili redki. Nekdo je našel pastir od košute zapučenega mladiča, Naprtil si ga je v košu in nesel sedem ur daleč v graščino Križ. Tukaj pa so mu za bičili, da mora nesti mladiča prav na isto mesto nazaj, kjer ga je našel. Za plačilo je dobil groš in je bil prav zadovoljen. Tako redek in dragocen je bil takrat denar.

Zaradi lovskega hrupa na Jaselniku se je vzdignil tudi Prosinikar, ki je bil takrat obenem graščinski gozdar. Južna stran Prosinika pada strmo proti potoku Zaplani, ki ima na nekaterih mestih levi breg nedostopen. K temu potoku dol je šel Prosinikar, da bi se postavil na ono mesto, ki mu je bilo znano kot prehod medvedov. A ko je stopal ob robu strmega brega, je zapazil na nasprotnem bregu svojega soseda Kamnika, ki je prav tako pričakoval medveda. Oba soseda pa sta gojila med seboj staro sovražnost. Zaradi mejnega spora že več let nista govorila niti besede in sta se že od daleč izogibala drug drugega. Prosinikar je srdito pogledal svojega sovražnika čez potok, se obrnil in zagodnjel predse. Slabe volje je počasi šel navzgor proti svojemu posestvu. Bil je komaj do polovice pobočja. Ko je zaslísal iz globeli pok puške Postal je in poslušal. Zdej je zaslísal žalostne klice na pomoč. Nihče drugi ni mogel to biti kakor njegov sosed Kamnik. Na mah je pozabil sovražstvo, vzpel puško v desnico in tekla na vso moč proti mestu, kjer je bil padel strel in je bil zaslísal klice na pomoč. Kmalu je stal na robu visokega, prevrnega brega. Njegovim očem se je zdaj nudi strašen prizor. Na nasprotnem bregu se je boril ubogi Kam-

Iz akvaristove torbe

O negovanju akvarijev in drugo.

Lepi in topli jesenski dnevi vplivajo prav svojevredno na dušo ljubitelja pri-rode. Ne vznemirja, kakor pomladni, ono kipečo radost, re one prijetne slutnje in nade po nemem, o čemer si sami nismo na jasnem ne ono milobo v naših srcih, ko zagledamo ljubke nežne rastline, ozonajke vrgredi, a vendar so polni čara, ki nam je vzlic dejstvu, da se priroda podaja k počitku, nekajkjo v tolažbo. Že dan sam se poraja svojevredno iz teme in kaotične gmote megla, Megle očive, ne mirno se dvigajo in nízajo, kakor lju-bezen sluteča deviška nedra. Nenadno se pa razprše in pojavlja se sinjejasno, bi-estro, neskaljeno nebo, ki nas spominja na nedolžni otroški pogled. V svetlobi se kopljejo tedaj naše voje in naše maj-hne ljubljenske priplavajo k obali, da bi bile daleže sončne toplote, Rade osta-nejo v tem času ves dan v prav gostih trumah tik obale na plitvinah, kjer jih je lahko vloviti, ali ne z nazgim zajemom, kajti pri tem se lahko zgodi, da umrjemo življenje poednih ribic, temveč z nad-dnom razprostrto mrežico, v katero pri-plavajo radovedne ribice kar same. Iz-kušeni akvarist si ne nalovi mnogo ribic, kvečjemu eno do dve iz vsake vrste za študij in zabavo. V akvariju kjer je mno-go ribic, se naglo razširjajo boleznji, pri-manjkuje kisika in katastrofe na veljiko so neizogibne. Slab akvarist bi bil ko-mur ribice poginejo. Izjema naj bo, če zapusti življenje kako ribico. Če jim že ne moremo nuditi toliko prostora, kakor ga imajo na prostem, jim moramo pa si-cer kot nekako nadomestilo, stvoriti boljše prilike, kakor so v prostih vodah. Skrbeti moramo za obilno, ustrezajočo hrano in za vedno čisto, s kisikom nasi-čeno vodo. To sta glavna pogoja. O hrani vemo, da jim je najljubša živa hrana, račiči nitkariji ali tudi razkosane dežev-njke, nastrgano meso in sroce in suho hra-no krmijo. Ostanke srobe in ostale hra-ne mrtve račiče, polže moramo odstra-niti iz manjših akvarijev (do 100 litrov) vsakodnevno, sicer se začne na dan raz-krajati kar gre na račun kisika. Važno je tudi, da pustimo rastline v miru. Z večkratnim presajanjem, z večkratno preureditvijo onemogočamo njih razvoj. Mnogi tudi ne upoštevajo, da se rastli-ne ravno tako naglo prebada kakor ri-bice. Če jim dolivamo premrzlo vodo. Pre-hlad prebodi rastlina šele po preteku 15 do 20 dni. Tam kjer se rastline bujno razvijajo, kjer je snaga in kjer je upo-števano pravilo, da potrebuje vsaka 4 do 6 cm dolga riba 3 litre, večje pa dvak-rat do trikrat toliko od vodne vsebine akvarija, je ribam dobro, vsekakor bolje kakor pa na prostem, kjer so izpostavlje-ne stoterim nevarnostim.

V nekem, na jugu izhajajočem listu se je mogel nedavno vsakdo prepričati, da se začne tudi tam zanimati za sobne ri-bojnice. Govor je o ureditvi in okraši-tvi »akvarijuma«. V izvajanjih so pa ne-katere novotarije in posebnosti, ki uteg-nejo zanimati tudi naše ljubitelje vodo-zvijta. Kot hranilo za ribice je med osta-lim naveden tudi kuhan jajčni rumenjak, katerega nudijo v naših krajih le mlaj-dim ptičkom. Kot okras in nadomestilo za rastline se priporočajo poleg školjki koralnjakov in razstlin tudi liserji ogrole, ki jih je treba nanizati na žico, ki ne rjavi, sicer bi rja vodo zastrupila. Take na žici nankaze bisere je treba vtakniti v mivko. Zanimiva je v naših krajih manj znana tudi ugotovitev, da so okrošli ak-variji neprimerni za gojenje ribic kajti v njih morajo ribice plavati v krogu, kar je baže neprimerno. Zaradi plavanja v krogu se ribe ne razvijajo, po preteku ne-kaj časa pa poginejo. V splošnem se pa priporoča gojenje zlatih ribic zlasti mla-dim dekletom in ženam. To priporočilo bo razveselilo gotovo vse moške akvari-ste naših krajev, ki jim lepi in nežni spol v pogledu izvajanja tega sporta na-sprotuje. Ko bi spoštovane soproste ali mamice vejele, da so akvaristi vzorni možje in da priklenja akvariji akvari-eta na dom ali ga pa napotijo v evrbo akvariranja k vodom, kjer navadno ni gostiln in drugih zabavišč se ne bi raz-burjale zaradi par nedolžnih lučic na tleh in ne bi akvariranj dale sponimala »pac-kanje z vodo«, nasprotno, stavili bi jim stekla in sobe na razpolago za izvajanje tega lepega, poučnega in zanimivega sporta.

Medvedji lov

Resnična zgodba iz l. 1779.

Od Kamniških planin prihajajo vesti, da straši tamkaj medved in dela škodo. Posestniki, ki imajo na planini goved, ovce in kozo, so zaradi tega silno razburjeni. Po naši stari navadi se oblastva, Slovensko lovsko društvo in prizadeti posestniki raz-govarjajo na dolgo in široko, ali bi bilo vredno, da bi ustrelili preklecanega kosma-tinec ali pa bi ga ohanili še poznim rodo-vom v redek spomin.

Pred 150 in več let je bilo v tem pogledu drugače. Prav v predgorju Kamniških pla-nin z odrasli proti Menini in tja v Tuhinjsko dolino so se sprehajale črede medvedov, in delele veliko škodo. Vsako pomlad in je-sen so zapustili kosmatinci svoje stalno bi-vališče v Savinjah in na Veliki planini ter brodili po takrat še gosto zaraslih gozdovih Šipka. Jaselnika. Kozice in Krvavice, kjer so se pasli še jeleni.

Zima leta 1779 je prinesla obilo snega in hud mráz. Medvedje, ki so postali drzejši kakor kdajkoli, so prišli v nizino in so se pojavili v bližini samotnih posestev. Na pustni terek je napadel medved pri koritu posestva Lebenice telico in jo odvekel čez sneg v grapo, dan poprej je raztrgal v Mali ravni ovco. Na Gregorjevo je stopil na sedlu Jaselnika nekemu fantu ki je nesel vrečo moke iz mlina v Motniku. Ogromen medved naproti. Fant je vrgel tovor proč in tekla nazaj v Motnik. Ko sta ga spremljala dva lovca nazaj do onega mesta, so našli usnjato vrečo moke raztrgano in moko raztreseno: medved je preiskal vsebino. Čez nekaj dni je pribežal kozji pastir iz Motnika brez sapa domov. Medved je razgal njegove kozo na Jaselniku, eno pa odvekel v Rupe, studenčnat in zaraslo planoto Jaselnika. Zdej pa

Medvedje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra«. Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. — Za uredništvo del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.